

ליקוטים וסיפורים נפלאים

פרשת במדבר

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני" (א, א)

מדוע ניתנה התורה "במדבר" ?

באחת השנים, לקראת סוף הזמן' בישיבת לומז'א, ניגשו עשרים ושישה תלמידים להיפרד ממורם ורבים מרן הגאון רבי יחיאל מיכל גורדון זצוק"ל. כל אחד מהם היה אמור לפנות לדרכו, למקומו ולחיוו. ביקש ראש ישיבת לומז'א לצייד אותם בצידה לדרך, משהו שיתאים לכל אחד ואחד מהם. חיפש ומצא! בני - פנה לתלמידיו האהובים - רבים מכם יזכו בוודאי לקבל משרות רבנות, ואחרים לא יזכו. הבה ואספר לכם סיפור שישמש לכם כעין מורה דרך לחיים.

הצאר הרוסי, ניקולאי הראשון, יצא פעם לערוך סיור במדינות מלכותו. כשהגיע אל המדינה הראשונה ונתקבל בברכה על ידי המושל המקומי, פנה אליו הצאר ושאל: "איך אתה מנהל את עניני המדינה?" - "לפי החוק ככתבו וכלשונו!" - השיב המושל. נתן בו הצאר מבט מאיים וקבע: "אתה מפוטר!" אלפי האזרחים הוכו בתדהמה. נבצר מהם להבין: במה חטא המושל?! אך איש לא העז לערער על דברי הצאר - במיוחד לא על ניקולאי הראשון ימ"ש שנודע כעריץ קשה לב וכונה "צאר הברזל". בערב, בעת המשתה החגיגי, לאחר שהצאר לגם כמה כוסות 'וודקה' ורוחו הייתה טובה עליו, אזר עוז אחד מאנשי הפמליה המלכותית, ושאל אותו לפשר החידה המוזרה, ומדוע הדיח את המושל מכהונתו רק משום שהוא מדקדק בספר החוקים.

השיב הצאר ואמר: "כדי לנהל מדינה על פי החוק, ככתבו וכלשונו, אין צורך במושל. בשביל זה יספיק סמל משטרה!..." עד כאן ה'צידה לדרך' בו צוידו בוגרי לומז'א (כעדות אחד מבוגרי הישיבה בספרו 'ברכתו של הרבי').

המסר שעולה מן סיפור ה'צידה לדרך' הוא חד וברור: כדי להתנהל כיהודי מוכרחת ה'תורה' להיחפך ל'תורת חיים'. שכן השולחן ערוך החמישי, מעולם לא הודפס, וכדי לדעת כיצד להתנהל על כל צעד ושעל אי אפשר להתנהג כסמל משטרה, בעל ראש קטן, שפוטר את עצמו בכך שנוהג "על פי הספר", אלא יש להפעיל גם את ה'תוונא דליבא' - שפת הלב (סנהדרין לה)!

שמה יש כאן ביאור חדש אודות הסמיכות של פרשת במדבר לחג השבועות. כאשר

אדם יושב בעיר, תחת גפנו ותאנתו, וחי כיהודי, הוא עדיין לא עמד במבחן התורה האמיתי. דווקא במדבר, אי שם בין הגאות, ללא ספרים, דווקא שם עומדת למבחן מהותו של יהודי. אם הוא יהודי תורתי במלוא מובן המילה, אזי גם במדבר הוא ימשיך לחיות כיהודי. אך אם התורה שלו אינה מופנמת בעומק הנפש, אזי ימצא את עצמו במדבר ערום ועריה.

"במדבר סיני" (א, א)

במדבר כאן איתא: התורה נתנה בג' דברים, באש, במים, ובמדבר.

אמר המהר"מ שפירא מלובלין, לומדים מכאן שהתורה ניתנה בכל המצבים האלו, כאשר רצון ה' הוא שיהיה לנו מסירות נפש לשמור המצוות בכל האופנים.

"באש" אצל אברהם אבינו, שנכנס לכבשן האש למען שמו ית'. "במים" אצל נחשון בן עמינדב, שקפץ למים בקריעת ים סוף. "במדבר" שבני ישראל הלכו במדבר בארץ לא זרועה ארבעים שנה, ולמדו שם התורה והמצוות.

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבותם במספר שמות" (א, ב)

גם בפרשת פנחס כשנמנו בני ישראל כתוב: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל... לבית אבותם".

נשאלת השאלה: מדוע בפרשת במדבר נוספות המלים "במספר שמות"? מהו ההבדל בין המניינים?

אלא, שמנייתם של עם ישראל, המזכרת בפרשת במדבר, נעשתה בסמוך לצאתם ממצרים. רצתה התורה להדגיש את מעלתם שלא שנו את שמם במצרים, לכן אומר הפסוק: "לבית אבותם במספר שמות" - בני ישראל נקראו בשמות אבותיהם. (בעל הטורים)

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל" (א, ב)

אומר החידושי הר"ם, הקב"ה ציווה למנות את בני-ישראל, מפני ש'דבר שבמניין לא בטל'. הקב"ה לא רצה שבני ישראל יתבטלו ברוב בין האומות, לפיכך ציווה למנותם ועשאו ל'דבר שבמניין' שאינו בטל.

ור' אריה לזין אמר, התורה פונה בזה לישראל ואומרת הגביו למעלה את הראש - מקום מושב השכלי והשתדלו לעלות מעלה מעלה, למרום פסגת הדעת.

"אין לך אדם שאין לו שעה"

(משניות אבות ד, ג)

אדם שאין לו שעה ביום

(לעצמו, להתבוננות פנימית)

הוא לא אדם!

(הרה"ק הרבי רבי אלימלך)

מליץ'ענסק זצוקללה"ה)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין ביוש

רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים

הבחור ציית להוראה, וקיים את דברי האדמו"ר, והחל ללמוד טהרות. למרות זאת גוייס הבחור לצבא, אבל בהיותו חסיד אמיתי, האמין באמונה שלימה בעצתו ובברכתו של הרבי, והמשיך לעסוק במשניות טהרות בעיון. כבר בימים הראשונים לגיוסו, מצא הבחור חן בעיני המפקדים, ואחד הגנרלים מינה אותו למזכירו האישי. בלילות, בתום עבודתו בלשכת המפקד, המשיך הבחור להגות בלימודו, כמצוות הרבי.

פעם, בעת שעסק בלימוד המשניות, נכנס המפקד לחדרו של הבחור, ותפס אותו 'על חם' באמצע הלימוד. הבחור היה בטוח שהגיע סופו... להיתפס בלימוד משניות, ועוד על ידי הגנרל בעצמו?! - הלא אין 'עוון פלילי' גדול מזה! אבל הגנרל הרגיע את הבחור, ואמר לו, כמלחשי-סוד: אל תיבהל, גם אני יהודי כמוך, וכיוון שאני רואה שאתה לומד משניות טהרות, אגלה לך שכשלמדתי בפעם האחרונה את המשניות הללו, נשארתי בקושיה, וברצוני שתבאר לי את הדברים...

הבחור לא האמין למשמע אוזניו, אבל משראה שהגנרל מדבר ברצינות, האזין לקושייתו, ואף ביאר לו את המשנה בטוב טעם ודעת. הגנרל התעניין מאיזו עיר הגיע הבחור, ומשמע שמוצאו מהעיר ביאלה, המשיך להתעניין בשמות הוריו והורי-הוריו. כששמע את שמו של הסבא, התכרכמו פניו, והוא פנה ואמר לבחור: אתה יודע מה עשה לי סבא שלך? - אני הייתי בחור יתום, וכשהסבא

שלך שמע שמתכוננים לגייס את אחד מנכדיו לצבא, פעל אצל הממונים שישלחו אותי במקומו, וכך יוצא שכל מה שאני נמצא כאן בצבא, במקום הנידח הזה, זה בגללו! אם הייתי רוצה, הייתי נוקם בך עכשיו את נקמתי, אבל כיוון שהסברת לי כל כך יפה את דברי המשנה, הנני מודיע שאני מוחל לסבא שלך על חטאו במחילה גמורה, ואתה - משוחרר לגמרי מן הצבא, ברגע זה. עכשיו הבין הבחור מדוע אמר לו הרבי מאלכסנדר שילמד משניות טהרות. כשחזר הבחור אל הרבי, אמר לו האדמו"ר - 'כל מה שלמדת טהרות, וכל הליכתך לצבא, היה כדי שתשמע מפיו שהוא מוחל לסבך בלב שלם...' תלמד מכאן, אמרתי ליהודי שהגיע אליי וסיפר על חטאיו, שלפעמים הנכדים מכפרים על חטאי הסבא... לכן תעשה כעצתי הנ"ל ותגדל את נכדיך לתורה.

"איש ראש לבית אבותיו הוא" (א, ד)

כאשר היה הצדיק רבי צבי הירש מרימינוב נער קטן כבן עשר, התייתם מהוריו. מפני

"מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל" (א, ג)

מסופר על הרה"ק רבי חיים בעל ה"דברי חיים" מציאנו זיע"א, שבהיותו בן ארבע שנים בלבד ידע בעל פה את כל התרי"ג מצוות, כפי שסידרן הרמב"ם זיע"א. שאלו את חיים הפעוט מה ראית ללמוד בעל פה את כל תרי"ג המצוות? והשיב: נוכחתי כי חיילים חייבים לדעת בעל פה את כל הפקודות היוצאות מפי המפקד, אנחנו היהודים, חיילים אנו בצבאו של ה', ועל כן עלינו לדעת בעל פה את כל פקודותיו וחוקיו, היות ואני רוצה להיות חייל טוב בצבא ה', לכן למדתי בעל פה את החוקים.

"כל יוצא צבא" (א, ג)

בספר ברכי נפשי מהרב יצחק זילברשטיין מסופר: ניגש אלינו אדם צעיר, שיש לו כבר נכדים רבים, והתברך בשפע כלכלי, וסיפר בצער רב שבמשך ימי חייו עשה עבירות רבות, עד כדי כך שהוא אינו יודע כיצד יוכל אי-פעם לכפר עליהן. הוא ביקש שנייעץ לו מה לעשות. נקל להבין את הרגשתו המסואבת של אדם כזה, המכיר את האמת, ויודע שהמעשים שעשה לא היו צריכים להיעשות. לאחר שפירט בפניי חלק מהדברים התברר שאכן יש לו ברשימה

גם עבירות גדולות רח"ל, ועכשיו כשהוא מתבגר וחושב על החיים, העבירות הללו מציקות לו מאוד. אדם זה רוצה לעשות תשובה, אבל בגלל חומר העבירות הוא אינו יודע מה עליו לעשות, במה להתחיל ועל מה להתמקד.

אדם זה התברך, כאמור, בפרנסה טובה, ונחשב כבעל-אמצעים. יעצנו לו שישתמש בכספו שניתן לו על ידי השי"ת, וייקח את אחד מנכדיו, או כמה מהם, ויגדל אותם לתורה, וידאג לקרבם אל גדולי התורה, כדי שילמדו מהם את דרך האמת. הנכד הזה, אמרנו לו, והמעשים הטובים שיעשה בזכותך, יכפרו עליך ועל מעשיך! הבאנו לפניו מעשה, שסופר על ידי הגאון רבי בנימין מנדלזון זצ"ל, רבה הנערץ של קוממויות, ומובא בספר 'זכרונם לברכה'. אל האדמו"ר רבי יחיאל מאלכסנדר היו מגיעים בחורים בגיל גיוס, שחששו מאוד מהגיוס לצבא הפולני, וביקשו ממנו

שיברך אותם שלא יצטרכו להתגייס. לאחד הבחורים מן העיר ביאלה, הורה הרבי שאם ברצונו להשתחרר מן הצבא, הוא מציע לו ללמוד סדר טהרות בעיון.

**"בְּנֵךְ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ"
לְלִקְוֹחוֹת פְּרִימִיּוֹם בְּלִבְד**

הרה"צ ר' אָשֶׁר פְּרִינְד אָמַר פְּעַם לְאֶחָד מֵהַתּוֹרְמִים שָׁלוֹ:
"אַתָּה יוֹדֵעַ, הַיּוֹם אֶמְרָתִי לַרְבֵּשׁ"ע שְׁאֲנִי צָרִיךְ שְׁנֵי מִלִּיּוֹן דּוֹלָר עֲבוּר עֲלוּיּוֹת בְּנִיָּה לְבֵית הַחֲלָמָה וְעוֹד".
וְמָה הַרְבֵּשׁ"ע עָנָה לָהּ? אָמַר לוֹ ר' אָשֶׁר: הוּא אָמַר לִי שְׁאֲנִי צוֹדֵק, וְאֶכֶן אֲנִי לֹא בּוֹנֵה אֶת זֶה לְעַצְמִי, אֲלָא עֲבוּר נְצַרְכֵּימ, וּבְאַמַּת הַכֶּסֶף מְגִיעַ לִי, הִנֵּה הוּא, קַח, בְּבִקְשָׁה.

**לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א**

ליקוטים וסיפורים נפלאים

ונתנת התורה בוודאי הייתה דבר חדש, וא"כ כיצד נתנה תורה בשבת.

אלא, המדרש מביא (פסיקתא חדתא), שעם ישראל אמרו נעשה ונשמע, הייתה כוונתם בכך שכבר אבותינו קיימו ועשו מצוות התורה, קודם ששמענו זאת במתן תורה, וזהו נעשה קודם לנשמע, וא"כ לא הוי דבר חדש והיה מותר להם לקבל התורה בשבת.

זה שאמר להם הקב"ה לאומות העולם, 'הביאו ספר יוחסין' זה הספר תורה, שבו כתוב המצוות, והביאו את אבותיכם, ונראה כמה מצוות הם כבר עשו, וא"כ אצלכם זה דבר חדש, ואסור ללמוד דבר חדש בשבת.

(אלופי יהודה)

"בני נפתלי" (א, מב)

בכל השבטים שנמנו כתוב "לבני", ולבני נפתלי שנמנו אחרונים כתוב "בני".

יש להסביר העניין, כי האות ל' יש לה צוואר גבוה, וזה מרמז על גאווה, ובכל השבטים שנמנו, היה מקום למחשבה של גאווה, אני נמנית לפניך, ואולי כי אני יותר חשוב ממך, אבל נפתלי שנמנה אחרון, לא היה בו שום מקום לגאווה, לכן לא מוזכר אצלו האות ל', אלא כתוב 'בני נפתלי' ולא 'לבני'.

(אגרא דכלה)

"בני נפתלי תולדותם

למשפחותם" (א, מב)

אצל כל השבטים נאמר "לבני", פרט לנפתלי שנאמר אצלו "בני" ויש להבין ענינו של דבר?

ברם, המפקד הנוכחי הרי נועד לקבוע את מספרו של כל שבט לחוד, שכן מפקד כללי כבר נערך באותה שנה והסיכום היה עתה כמקודם (עיין רש"י). נמצא שהיה צורך לפקוד כל שבט ושבט ולקבוע את מספר נפשותיו. אבל לאחר שכבר נפקדו כל השבטים ונשאר רק שבט נפתלי, כבר היו יודעים ממילא את מספר נפשותיו, בהתאם למפקד הכללי הקודם, ולא היה עוד צורך לפקדו. לכן לא נאמר "לבני" כי אם "בני נפתלי" שכבר נתברר ממילא מה מספרם של אלה...

(מעיינה של תורה)

"מבן עשרים שנה

ומעלה כל יוצא צבא

בישראל" (א, מה)

מצבם הדחוק של בני משפחתו מסרו את הנער שיעבוד כשוליה בביתו של חייט פשוט...

לאחר שנים רבות, כאשר היה כבר צדיק מפורסם, ישב רבי צבי הירש בקרב חסידיו ואמר להם: אני, לא זכיתי ללמוד מאבי דבר, משום שנתייתמתי כאשר הייתי נער קטן. ואולם, מאותו חייט ששהיתי בביתו למדתי שני דברים חשובים: א. לא לקלקל דברים חדשים. ב. לתקן, ככל האפשר, דברים ישנים...

"איש ראש לבית אבותיו הוא" (א, ד)

דרכו של עולם, כשעולה אדם לגדולה ונעשה ראש ומנהיג, טיבו נעשה יותר גרוע משהיה לפני - כן, "וישמן ישורון ויבעט", (כדרך שאנו מוצאים אצל ריבעם בן נבט, שבתחילה היה צדיק והוכיח את שלמה המלך, ואילו משעלה על כסא המלוכה נעשה חוטא ומחטיא את הרבים). לפיכך מעידה

כאן התורה, כי "ראש לבית

אבותיו הוא" - שכל אחד מהם נשאר תמיד כמות שהיה ("הוא - בצדקו מתחילתו ועד סופו").

"ויתילדו

על משפחותם

לבית אבותם" (א, יח)

רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצה נולד להורים פשוטי עם. אביו היה אופה כעכים, ולא נודע בייחוסו הרם.

פעם ישב עם רבנים וצדיקים שהתאספו באספה ציבורית חשובה, ובתוך הדברים הזכיר כל אחד את אבותיו מדור דור וציטט מאמרותיו בקודש.

כשהגיע תורו של רבי מאיר יחיאל אמר: "אבי זכרוננו לברכה למד אותי כלל גדול בחיים, אין דינם של מיני מאפה טריים שזה מקרוב נאפו כהרי מיני מאפה שבאו בירושה מדורי דורות", ומיד החל לומר דברי תורה משל עצמו...

"ויתילדו על משפחותם" (א, יח)

הביאו ספר יחוסייהם (רש"י)

איתא במדרש, בשעה שקיבלו בני ישראל את התורה, נתקנאו בהם אומות העולם ואמרו מפני מה ראו אלו להתקרב יותר מאתנו, סתם ה' פיהם ואמר להם הביאו להם ספר יחוסיכם.

הקשו המפרשים, הרי הכל מודים שבשבת ניתנה תורה (שבת פו), והרי נפסק בשו"ע (יו"ד סי' רמ"ה) שאסור ללמוד דבר חדש בשבת,

..... כַּעֲתָ, מָה תַעֲשֶׂה עִבְשִׁיו? הֲרֵי תִפְקִיד אֶת הַסְּכּוּם בַּבֶּנְקָה, וְכַאֲשֶׁר תַּצְטַרֵּךְ לְשֵׁלֶם, תִּתֵּן צ'ק עַל הַחֲשׁוּבֹן לְקַבְּלָנִים, לְפֹעֲלִים.
הֲאֵם אֲנִי רְבוּנֹו שֶׁל עוֹלָם, אֵינְנִי נֶאֱמָן כְּמוֹ בֶּנְקָה? הֲרֵי אֶצְלִי גַם, מְתֵי שֶׁתַּצְטַרֵּךְ, וּמָה שֶׁתַּצְטַרֵּךְ, תּוּכַל לָבוֹא וּלְבַקֵּשׁ, וְאֲנִי אֶתֵּן לְךָ בְּכָל פַּעַם אֶת הַסְּכּוּמִים שֶׁתַּצְטַרֵּךְ.
סִיִּם ר' אֲשֶׁר וְאָמַר, אֲכַן כֶּף אֶעֱשֶׂה, "בְּמִקּוֹם לְקַבֵּל 2 מִלִּיּוֹן דוֹלָר בְּבַת אַחַת וְלִסְמָךְ עַל הַבֶּנְקָה וְלִשְׁכַּח אֶת בּוֹרָא הָעוֹלָם, אֲשֶׁאִיר אֶת הַכֶּסֶף בְּיַדְיוֹ הַנְּאֻמָּנוֹת, וּבְכָל פַּעַם שְׁאֻזְדֵּק לְסְכּוּם כֶּסֶף, אָבוֹא וְאֶבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ.

(שיחות קדש - ספינקא)

לעי"נ האשה החשובה
מרת **מרים יוכבד ב"ר צבי**
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים

בבית-הכנסת של רבי זלמן סרוצקין התעורר ויכוח בין אחד המתפללים ובין הגבאים. אותו יהודי סבר שראוי לו לשבת במקום מכובד מזה שהועידו לו הגבאים.

אמר רבי זלמן: "התורה מספרת כי בסדרי המסעות והחניות של בני-ישראל 'ויעשו בני-ישראל ככל אשר ציוה ה' את משה, כן חנו לדגליהם וכן נסעו'. הם לא רבו מי ילך בראש ומי בסוף, אלא עשו כפי שהורו להם.

"כך צריך לנהוג גם בבית-הכנסת. יש לקבל באהבה וברצון את החלטות הממונים על שיבוץ המקומות, וכבר אמרו חז"ל (תענית כא, ב) 'לא מקומו של אדם מכבדו, אלא האדם מכבד את מקומו'".

"וימת נדב ואביהוא" (ג, ד)

למה נאמר "וימת" בלשון יחיד, ולא "וימותו" בלשון רבים? אלא, הרי אמרו חכמינו "לא מתו נדב ואביהוא אלא על שלא היו להם נשים", אם כן הרי היה כל אחד מהם בבחינת "פלג גוף", ורק שניהם ביחד היוו גוף שלם ועל כן נחשבו שניהם כגוף אחד ויאה להם לשון יחיד.

זה גם מובנם של דברי הכתוב "ובנים לא היו להם" מאחר שלא נשאו להם נשים ולא העמידו בנים, יאה לומר על שניהם "וימת" בלשון יחיד...
(מעיינה של תורה)

"אל תכריתו את שבט משפחת הקהתי"

(ד, יח)

הקדוש ברוך הוא הזהיר את הכהנים שיכסו היטב את כלי המשכן, כי אם יתרשלו ולא ישימו לב, והלויים יזונו עיניהם מכלי המשכן - ימותו הלויים, והאשמה תהיה תלויה בכהנים שהתרשלו.

אמר הגאון רבי משה כלפון הכהן זצ"ל בדרשתו: הכהנים לא עשו כאן מעשה בידים, רק התרשלו - אבל הקולר תלוי בהם! אם כן, כאשר יש בקהילה אנשים הזקוקים לעזרה - סעד גשמי או רוחני, חיזוק ועידוד - לא יעזרו לנו תירוצים שלא ראינו, לא הבחנו, לא שמנו לב.

אם נתרשל מלעזור - יתבעו אותנו!

מעשה נפלא שספר הגאון רבי חיים שינקר - ראש ישיבת "דרכי משה". המעשה מתייחס לאותן שנים שבהן למד בבחורותו בישיבת פוניבז', והיה ישן באותו חדר יחד עם הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל והגאון רבי משה אהרן ברורמן.

באחד מערבי השבתות, דקות ספורות לפני הדלקת נרות, נכנס לחדרם אחד הבחורים שבישיבה ובידו מעטפה עם סכום כסף גדול מאד, ובקש להטמין את הכסף בחדרם עד מוצאי שבת.

הבחור היה חתן כשבוע לפני החתונה וקיבל מהוריו את הכסף כתשלום עבור הדירה בה יגורו הוא וכלתו, והיה אמור מיד אחר השבת להעביר את הכסף לבעל הדירה.

כאשר התקרבה השבת, חשש הבחור להשאיר את הכסף בחדרו, שמא הידיעה על הכסף הרב תגיע לאזנים שאינן ראויות. החתן נכנס לחדרם, סגר את הדלת וסיפר את הסיפור.

שואל האור החיים הק' מדוע בכל שבט ושבט חזרה התורה ואמרה "כל יוצא צבא"? היתכן שכל איש מבין עשרים ומעלה, מכל שבט בישראל, היה יוצא צבא? הרי בדרך כלל לא יתכן שבתוך עם שלם, לא ימצאו גם חולים וחלשים, ועוד אחרים שאינם ראויים להיות בצבא.

אלא נס גדול עשה ה' לישראל, שכל איש בהם מבין עשרים שנה ומעלה, היה גיבור וראוי לצאת בצבא.

(אור החיים)

"איש על דגלו באותות... יחנו בני ישראל"

(ב, ב)

אחד מכל שלשה שבטים נשא דגל הכולל בתוכו את סמליהם של שלשה שבטים.

על פי מה נקבע מי מבין השבטים ישמשו כנושאי הדגלים? דבר זה נקבע על פי הנרמז בברכותיו של יעקב אבינו לבניו, כל מי שאליו פנה יעקב בלשון נוכח, נתמנה לנושא הדגל:

ראובן - "ראובן בכורי אתה"

יהודה - "יהודה אתה יודוך אחיך"

יוסף - "מא-ל אביך ויעזרך"

דן - "לישועתך קויתי ה'"

(בעל הטורים)

"ושניים יסעו" (ב, טז)

מספרים על הגה"ק רבי יואל מסאטמר זצ"ל, כשביקר בירושלים נכנס לתלמוד תורה, ובחן את התלמידים הצעירים. הרבי שאל מה הפירוש "ושניים יסעו"? אחד הילדים ענה בתמימות, ושניים יסעו - השנים נוסעים...

כל השומעים העלו חיוך על שפתייהם. והמלמד דרדקי רצה לתקן את הטעות שיצא מפי הילד, חייך הרבי מסאטמר ואמר: מה אתם רוצים, הילד כל כך צודק ואומר נכון, "ושניים יסעו": השנים נוסעים וחולפים ועוברים במהירות.

"שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות

וחמישים" (ב, לב)

כאן חוזר הכתוב ומודיע סכום מספר כל ישראל, שהיו שש מאות אלף ושלושת אלפים ותק"נ אע"פ שכבר הודיע הכתוב דבר זה לעיל, כדי להודיענו פלא גדול שאע"פ שעברו מן המניין ועד התחלת המסע עשרים יום, לא פחת מספרם ולא מת אחד מהם. וזה פלא גדול שבהמון גדול כ"כ של ששים ריבוא לא ימות בעשרים יום אפילו אחד.

לכן אומר הכתוב למטה: כן חנו לדגליהם וכן נסעו. כלומר: משעה שנמנו חנה כל אחד באהלו עד שנסעו, ולא מת אחד מהם.

"ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה' את משה

כן חנו לדגליהם וכן נסעו" (ב, לד)

ליקוטים וסיפורים נפלאים

התברר שבסוף הארון למטה נוצר פתח קטן בין הארון לקרש בגב הארון, וכאשר הניחו שם ביום שישי את הגרב ועליו את כל הכביסה, הסדק התרחב מעט מחמת עומס הכביסה והגרב נדחף ונפל דרך הסדק למטה.

התברר שהיה כאן נס גדול, כי בדיוק במקום שבו נפל הכסף היה פתח של צינור ביוב, והכסף אמור היה ליפול שם ולהיעלם, אלא שמסמר שבלט בסוף הארון גרם שהגרב נתפס בו ובזכותו לא נפל הגרב לגמרי לביוב.

אבל מה הסתודדו לפני כן שני הבחורים? התברר שכאשר הבחור בן ציון ראה שאין את הכסף ואין במי לחשוד אלא בבחור הצעיר, הוא פנה לבחור אהרן ואמר לו: "לפני שאנחנו הולכים לחשוד במישהו, צריך לזכור את דברי החפץ חיים שאמר שהסיבה שהקדוש ברוך הוא ברא לאדם סברא עקומה היא כדי שכאשר הוא רוצה לחשוד במישהו שעשה איזה דבר, צריך קודם לדון לכף זכות אפילו בסברא עקומה. לכן בוא נחשב בסברא עקומה לאן יכול הכסף להעלם". וכך הגיעה המחשבה, אולי כאשר הארון היה מלא בבגדים נדחף מעט הקרש של הארון ונוצר סדק קל והכסף נפל שם...

בימי ספירת העמר הללו, ימים בהם אנו מתכוננים לקבלת התורה, ראוי לזכור יסוד זה, שגם במקום שנדמה לאדם שהוא הצודק, ויש לו הוכחות על כך, בכל זאת זה לא מוכרח, וצריך עוד ועוד לבדוק אם לא טעה במעשיו. (שלמים מציון)

מתן תורה - תשפ"א

"והערב נא ה' אלוקינו"

הגאון רבי זבולון גרז זצ"ל, אב"ד רחובות, סיפר מעשה מופלא שהיה עד לו במחיצת רבו הגדול, מרן הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, הסבא מסלבודקה.

ה'סבא', כידוע, היה מגדולי המחנכים בדורו, אשר עיצב את אישיותם של מרבית מרביצי התורה בדורות האחרונים, שנמנו על תלמידיו ותלמידי תלמידיו.

מנהג היה לו ל'סבא' לקרוא בכל ערב לשלושה בחורים שונים מהישיבה, איתם עסק בשיחה תלמודית על הסוגיא הנלמדת בישיבה, ובין השיטין הדריכם באורחות חיים, וישר נתיבותיהם על דרך המלך, בחכמה ובתבונה יתרה הנודעת לו, לאיש ענק הרוח.

בערב אחד, כאשר הגיע תורו של רבי זבולון להיוועד עם ה'סבא', הוא נכנס אליו עם שני בחורים נוספים, שאחד מהם היה 'עילוי' עצום ומתמיד גדול, שהקדיש את כל עתותיו לתורה, ונחשב לאחד מטובי בנייה של הישיבה.

כשנכנסו לחדרו, הסתכל ה'סבא' בעיניים חודרות לכוון פניו של הבחור ה'עילוי', והתבטא במלים חריפות: "אוי! יש לך פרצוף של גוי!"

חברי החדר שמחו מאד על האפשרות לעזור לו, ומיד מצאו מקום ראוי להטמנת הכסף - בתוך ארון הכביסה מתחת לכל הבגדים.

הם לקחו גרב גדול, שמו בתוכו את הכסף, הוציאו את כל הכביסה מהארון, ואת הגרב עם הכסף הניחו בתחתית הארון, ולאחר מכן החזירו את הכביסה למקומה, באפן שאף אחד לא אמור להעלות על דעתו שבתוך הכביסה מונח גרב שבתוכו סכום כסף כה רב.

במוצאי שבת חזר הבחור כדי לקחת את כספו, ולהפתעתו הכסף איננו... חברי החדר היו בהלם גמור: לאן נעלם הכסף? הם הוציאו את כל הכביסה ובדקו בגד בגד, אולם הכסף לא נמצא. החדר בכללותו היה מסודר לגמרי, כך שלא היה ניכר שביקר בו איזה גנב, אי לכך הפלא היה גדול, לאן הכסף נעלם?...

בין הבחורים שהיו בחדר באותו יום, היה בחור חדש משיעור א' שענתה התחיל את דרכו בישיבה.

הבחור היה שקט ועדין, לא הכירו אותו מספיק כדי לדעת אם תוכו כבדו.

הבחור הצעיר שהה בחדר והיה עד לכל מהלך הטמנת הכסף. טבעי מאליו שהחשד ייפול עליו.

הבחור הצעיר לא היה טיפש, והתחיל לדמיין לאיזו צרה צרורה הוא נכנס.

בתחילה ייגשו אליו הבחורים החשובים הללו ויאמרו לו בשקט: "לכל אחד יש ניסיונות, אנחנו מבינים שכנראה לא עמדת בניסיון ולקחת את הכסף, בוא תחזיר את זה בשקט ולא נספר לאף אחד ונגמור את הסיפור".

הוא כמובן יכחיש את הכל מכל וכל, שלא נגע בכסף ואין לו מושג היכן הוא ולאחר מכן סיפור הגניבה יתפרסם בישיבה, וכולם יאמרו מי יכול להיות שגנב את הכסף, כנראה הבחור הצעיר, שהרי כל חברי החדר הם בחורים צדיקים.

הבחור ממשיך בדמינו ואומר לעצמו: "אפילו אם אני ארצה לשלם את הכסף הזה רק כדי להסיר מעל ראשי את הביזיון הנורא הזה, אין באפשרותי לעמוד בסכום כל כך עצום.

אפילו אם הורי ימכרו את ביתם, שגם זו דירה עלובה בדמי מפתח, גם כן לא יצליחו לשלם את הסכום הזה".

חלפו עוד כמה דקות שהבחור שקוע בדמינותו, ולפתע קורה דבר מעניין, הבחור בן ציון פלמן מסתודד עם הבחור אהרן ברוורמן, לוחש לו באזנו איזה משפט קצר, ולאחר מכן שניהם משתתקים וחושבים...

לאחר דקה הבחור ברוורמן מתעשת, מוריד את הכובע ואת החליפה ולאחר מכן מוריד גם את הסוודר.

לבו של הבחור מתחיל לרעוד, הוא בטוח שהוא עומד עכשיו לגשת אליו... וסופו קרב. אבל לא, במקום לפנות אליו הוא מתכופף לתוך הארון שהיה עמוק, מכניס את ראשו, ולא הסתפק בכך אלא נכנס כולו בתוך הארון. הבחור רואה ומתפלא מה הוא עושה שם, הרי כבר הוציאו את כל הדברים מהארון, וכולם ראו שאין בתוכו כלום, ומה יש לו להמשיך ולהתבונן שם ולהיכנס לתוכו.

חצי דקה הוא שהה בארון, ולהפתעת כולם הוא יוצא כשבידו הגרב עם הכסף.

ליקוטים וסיפורים נפלאים

"וחיי עולם נטע בתוכנו"

סיפר הגאון ר' אריה שכטר, באחד המקרים, בתקופה שבה פעלתי בתחום הגיור והתודעתי מקרוב לנושא הזה, נודע לנו על גוי המבקש להינשא לאשה יהודייה.

כדי שיוכל לשאת אותה, הוא בא להתגייר.

את האשה שלחתי לצרפת, כדי שתהיה הרחק ממנו.

שוחחתי איתו ואמרתי לו כי לפני שחושבים על גיור, עליו ללמוד שנתיים במסגרת מתאימה, שיחקור את היהדות לאורך ולרוחב, ורק אם יהיה ראוי יגיירו אותו.

אחרי שנתיים של לימודים, הוא בא לגאון רבי נסים קרליץ שליט"א שיגייר אותו. רבי נסים לא הסכים.

שאלתי אותו: "למדנו רבינו, מדוע האיש אינו יכול להתגייר, הרי הוא למד יהדות במשך שנתיים?"

אמר הרב: "הבחור הזה מכור למוסיקה, מי שמכור לעוד משהו, לא יוכל להתחבר לקב"ה עד הסוף!"

הזוג לא השלים עם ההחלטה הזאת. הם חיפשו ומצאו מישהו שיסכים לגייר אותם. לאחר מכן הם נישאו, אך כעבור זמן החבילה התפרקה. (דרשו)

"יום אחד הוסיף משה מדעתו" (שבת פז.)

העניין שמשה רבינו הוסיף יום אחד מדעתו, היא בכוונה מיוחדת, כי כאשר יראו ישראל כי יום המוגבל הגיע ואין השי"ת נותן את התורה, יחשבו שאינם ראויים לתורה ויהיה להם שברון לב ושפלות רוח ואז יהיו מוכשרים ביותר לקבל את התורה.

זהו "מדעתו" זה היה דעת משה, שאל התורה צריך להיות לב נשבר, ובזה יוכל לקרב לב ישראל לאביהם שבשמים.

בזה מתורצת גם קושיית המגן אברהם איך אנו אומרים בששי בסיון "יום מתן תורתנו" והלא לא ניתנה התורה רק ביום השביעי לחודש סיון, כי באמת יום הששי גרם לכל הקבלה, כיון שזה הביאם לידי הכנעה להיות ראויים לכך.

(מאיר עיני חכמים)

"וארשתיך לי לעולם..." (כתובה לחג שבועות)

מדוע אומר הקב"ה לכנסת ישראל וארשתיך לי לעולם, מן הראוי היה לומר 'ונשאתיך לי לעולם' שהרי תכלית האירוסין היא הנישואים, האירוסין הם רק שלב ביניים עד הנישואים.

אלא, יתרון גדול יש לתקופת האירוסין על פני הנישואין. קודם הנישואין שני בני הזוג משתדלים להרשים אחד את השני, ונוזהרים לא לפגוע בצד השני, כל פעולה ופעולה הנעשית, נבדקת בשבע עיניים ובזהירות מירבית טרם חתימה על שטר ההתחייבות (קידושין), אבל לאחר הנישואין שכבר נעשתה ההתחייבות, פחות מקפידים על כל צעד ושעל...

אומר הקב"ה לכנסת ישראל: אני רוצה אתכם לעולם, אבל שהיחסים בינינו יהיו יחסי אירוסין ולא יחסי נישואים שתבדקו כל מעשה וכל פעולה שלכם שאין בה משום פגיעה בקוב"ה... לכן 'וארשתיך לי לעולם...' דווקא!

(מתוק מדבש)

הבחורים קפאו על מקומם. הם לא הורגלו לשמע מפי ה'סבא' סגנון משפטים כמו זה.

ככלל, ה'סבא' היה ידוע כמי שזהיר מאד בדבריו ובורר את מילותיו בקפידה.

ה'סבא' הפר את הדממה כששאל את אותו תלמיד: "תאמר לי, תלמידי היקר: מהיכן אתה מגיע?"

מי ששמע את הדברים, היה בטוח שמן הסתם יש דברים בגו, והתלמיד אכן הגיע ממקום בלתי ראוי.

אך לא - בתחילה אכן חשש הבחור להגיב, אך לבסוף אזר אומץ ואמר בפני רבו בהכנעה: "מורי ורבי, עפר אני תחת כפות רגליו, ומבקש אני את סליחתו, אבל בא אני מהישיבה הקדושה, שם הייתי היום מעלות השחר, ועד עתה לא עזבתי את בית המדרש."

שוב נעץ בו הרב עיניים חריפות, ושאל: "תאמר לי בזה הרגע: מה עשית שם, בבית המדרש?"

ושוב מי ששמע את הדברים הרחר לעצמו: "מי יודע מה עשה אותו הבחור בסתר ובאין רואים..."

הבחור נעמד ואמר ברגש: "מורי ורבי, עפר אני תחת כפות רגליו, אולם ישבתי מהבוקר ועד הלילה ולא פסקתי מלהגות בדברי תורה. בנוסף התפללתי כראוי, ואף למדתי מוסר. מלבד זאת לא עשיתי מאומה!"

לשמע דבריו הגיב ה'סבא': "נו, אם כן, כמה צודק אני שיש לך פנים של גוי!" וכאן הסביר ה'סבא' את פשר דבוריו בנימת תוכחה: "הרי כל כך הרבה למדת! כל כך הרבה התפללת! למדת מוסר! התנהגת במידות טובות! עלית והתעלית - מדוע לא רואים את השמחה על הפנים שלך?! יהודי חייב להקרין אושר! לשמוח בלמוד התורה ובקיום המצוות! (דרשו)

"אשר בחר בנו - אשר נתן לנו"

הגאון ר' שמחה וסרמן (בנו של הג"ר אלחנן וסרמן הי"ד) שאל: למה כאשר האדם עולה לתורה עליו לברך פעמיים, לפני העלייה ולאחריה?

ועוד, למה בברכה שלפניה מברכים "אשר בחר בנו" ובברכה שלאחריה מברכים "אשר נתן לנו"?

והוא מסביר: אם קיבלתי מתנה ארוזה בנייר עטיפה יפה, אני אומר לנותן תודה רבה. למה תודה? אולי בפנים יש דבר שאני כלל לא צריך? אלא אומרים תודה על עצם נתינת המתנה, על תשומת הלב, כי אם נותן המתנה נתן לי מתנה, הוא ודאי אוהב אותי. לאחר שפתחתי את העטיפה וראיתי שם דבר שעוזר לי מאוד אני שב ואומר פעם נוספת תודה. התודה הראשונה הייתה על תשומת הלב, על האהבה, ולאחר שרואים מה היא מכילה, התודה היא על המתנה עצמה. כך לגבי הברכה על ספר התורה, כאשר אנו ניגשים לתיבה לפי הזמנתו של הגבאי, ואנו רואים שמונח שם ספר תורה, עדיין אנו לא יודעים מה כתוב בפנים, מה תוכן המתנה, לכן נאמר תודה על עצם הדבר שקבלנו מתנה, ולכן נברך "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו". אבל לאחר הקריאה בתורה וגילוי התוכן של המתנה, כמה היא נפלאה ויקרה, נאמר תודה אחרת "אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו" כעת התודה היא על התוכן.

ליקוטים וסיפורים נפלאים

יום אחד הגיעה אלינו פנייה מאחד מבתי הדין החשובים, ובה הודיעו שהם מחפשים דיין למשרה שהתפתחה בבית הדין שלהם.

אנשי בית הדין ביקשו לברר על האברך ההוא, ושאלו האם אנחנו ממליצים עליו למשרה הנכבדה, והאם הוא ראוי למלא את תפקיד הדיין.

בוודאי שהמלצנו עליו בכל פה, והאברך הפך לדיין מן המניין בבית הדין ההוא, ומעמדו עלה לאין ערוך.

כעבור עוד תקופה, קיבלנו פנייה נוספת, והפעם מאנשי עיר פלונית, המעוניינים למנות את הת"ח-הדיין לרב ומורה צדק בעירם, ושאלו את דעתנו לכך.

גם הפעם הענקנו למינוי המלצה חמה, והוא קיבל את המשרה התורנית הנכבדה.

התקיים באשה ההיא הפסוק (משלי לא, כג) 'נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ'. וברוך משלם שכר טוב ליראיו.

(דרשו)

"א"ר יוחנן מלמד שהחזירה הקב"ה על כל אומה ולשון ולא קבלוה עד שבא אצל ישראל וקבלוה" (ע"ז ב, ב)

תמוה, וכי איכא ספיקא כלפי שמיא, והרי ידע בבירור שלא ירצו לקבלה, מפני מה טובב הקב"ה אצל האומות?

אמנם כוונתו ית"ש הייתה בכדי שלא יהיה קטרוג על השפע שישפיע לישראל בניו אהוביו, שהרי ק"ו הוא, אם לעוברי רצונו העכו"ם שמיאנו לקבל את התורה, לא חסר כלום ונשפע להם כל מחסורם ועוד יותר, על אחת כמה וכמה שישאל קדושים שקיבלו את התורה והקדימו נעשה לנשמע, בוודאי שמגיע להם כל טוב וראויים הם "להשפיע להם חכמה עושר וכבוד".

(הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע)

"והגית בו יומם ולילה" (יהושע א, ח)

בחג השבועות עם ישראל מקבל את התורה ביראת כבוד - מעמד הר סיני. התורה היא תורת חיים והיא היסוד לקיומו והנהגתו של עם ישראל.

נשאלת השאלה: אם הקב"ה מצווה: "והגית בה יומם ולילה" מדוע הקב"ה לא מאפשר לנו ללמוד תורה בקלות - שכל אחד יגיע בקלות להיות מורה הוראה בישראל! מדוע אם כן הקב"ה

"שלי ושלכם שלה היא"

מעשה שהיה לפני שנים רבות בכולל 'בית דוד' עם אברך שהיה אחד מגדולי השקדנים, וממש לא פסק פומיה מגירסיה.

פעם, בשעות הצהריים, צלצל הטלפון הציבורי בכולל, ועל הקו הייתה אשתו של הת"ח ההוא, שביקשה לקרוא לגאון ר' יצחק זילברשטיין.

וכך מספר הרב, משעניתי לטלפון, סיפרה אשת הת"ח שהיא עובדת כמורה בבית ספר ביישוב מרוחק, וזמן הנסיעה מהישוב הוא לבני ברק הוא למעלה משעה.

"זה עתה הגעתי מהעבודה, וכולי מיוזעת ועייפה, וכאשר רציתי לפתוח את דלת הבית, שמתי לב

ששכחתי את המפתח בבית הספר", סיפרה האשה.

"בדרך כלל יש לנו שני מפתחות נוספים אצל שני שכנים, אבל

רצה השי"ת ושניהם אינם בבית, ואני נמצאת במצב מאוד קשה,

כאשר הילדים הקטנים שזה-עתי שבו מהגן והחיידר, נמצאים לידי, וכולם רוצים להיכנס

הביתה, והדלת סגורה".

הצדקת הזו המשיכה ואמרה, שהיא אינה רוצה לבקש מבעלה שיבוא הביתה עם המפתח, כי

אני סבורה שהילדים הקטנים שלנו צריכים לראות דוגמה למסירות נפש לתורה, ולדעת

שגם במצב כזה, כאשר המפתח כל כך חסר לנו, אין אנחנו מטריחים את האבא הלומד תורה

להגיע עם המפתח".

האשה שאלה האם יש לי עצה עבודה, כיצד להתנהג.

שמרתי את הדבר בליבי, זכורני שהתפעלנו מאוד מהנהגתה של

אשת-חבר שכזו, שגם כאשר אגלי הזיעה נוטפים ממצחה, לאחר יום עבודה קשה הרחק מן הבית, אין היא רוצה להטריח

את בעלה.

הקב"ה ראה את כל זאת, ובאורח-פלא זימן אלינו לכולל טלפון נוסף, שהגיע הפעם מבית החולים 'בילינסון', ושם ביקשו

מאינתנו תשובה לשאלה דחופה, והוצרכנו לנסוע לבית החולים, ומכיוון שכך - לקחתי איתי את המפתח, ובדרך לבית החולים

בפתח תקווה סרתי לבני ברק, ומסרתי את המפתח למעונו של הת"ח. כך ניצלו האישה וילדיה, מסבל רב.

לאחר המקרה ההוא, החלטתי לשמור את הדבר בליבי, ולראות כיצד ישלם השי"ת את שכרם של בני-זוג צדיקים שכאלה.

לא יתכן, אמרתי בליבי, שהקב"ה המשלם שכר טוב ליראיו, לא יפרע להם שכרם מושלם.

שנים חלפו, והאברך המשיך לשקוד על תלמודו יומם ולילה, כשאשתו מסייעת לו ומסירה מעליו את ההטרדות וההפרעות.

ליקוטים וסיפורים נפלאים

והדברים כה נוקבים - אימתי האדם "יוצא ממצרים" - רק בשעה שהוא "מקבל את התורה"...

"שישו ושמחו בשמחת התורה"

מדוע נאמר שישו ושמחו בשמחת התורה ולא נאמר שישו ושמחו "בתורה"? מסביר בעל "הבית אברהם" על פי המדרש הידוע, שכאשר רצה הקב"ה לתת את התורה, פנה קודם אל אומות העולם והציע להם את התורה, אלא שהם דחו אותה, ולא רצו לקבל את התורה, לפי זה, שישו ושמחו בשמחת התורה, היינו אנו מתבקשים לשמוח 'בשמחת התורה' בשמחתה של התורה עצמה, ששמחה וצהלה כאשר נודע לה שאומות העולם מסרבים לקבל את התורה, והיא ניתנת לעם ישראל. (ויזרע יצחק)

רקידה של מצוה

נהוג בהרבה בתי כנסיות וישיבות לרקוד בליל שבועות אחר תפילת החג, וכן היה נהוג בישיבתו של הגרש"ז אורבך ז"ל. פעם ניגש אחד התלמידים ושאל לרבינו האריך מותר לרקוד ביו"ט, הרי מבואר בשו"ע (ש"ס, ג) שאין לרקוד בשבת ויו"ט. השיבו הגרש"ז אורבך במתק לשונו: בחתונה שלך אתה רוצה שירקדו, אף הקב"ה רוצה שירקדו ביום הנישואין שלו שהוא יום קבלת התורה, וזהו רקידת מצווה שמותרת בשבת ויו"ט.

הסגולה הגדולה

מסופר על הגאון הגדול רבי חיים קרייזווירט ז"ע רבה של אנטוורפן שבבלגיה, ששבת פעם את שבתו בניו יורק שבארצות הברית, ובצהרי יום השבת קודש מסר שיעור ב'לומדות' ופלפול בבית מדרש מקומי.

המון העם המתגוררים בסביבות בית המדרש הגיעו בהמוניהם לשמוע את דבריו הקדושים והמאלפים, ואף מרחוק באו מאות יהודים אשר שירכו רגלם כשעה ושתיים בחום הקיץ. באמצע הדרשה נענה רבי חיים ואמר, 'הנה הולך אני לומר בפניכם סגולה בדוקה להתמדה בתורה הקדושה אשר היה שווה בשבילה כל המאמץ של שעות ההליכה עד הגיעכם הנה', וכך חזר שוב ושוב על גודל הסגולה אותה עומד הוא לומר כעת ותועלתה הרבה.

לאחר כל ההקדמות, נענה ואמר: 'הסגולה הגדולה ביותר לזכות על ידה להתמדת התורה היא להתיישב ללמוד'.

י"ב רצון

שנצב לקבל את התורה בשתי ימים,

"אורק ימים בימיך ובשאלה עושר וכבוד"

אמן ואמן

רוצה שרק מי שבאמת רוצה ללמוד וילמד תורה מתוך עמל - הוא יזכה ליהנות ממנה? התשובה לכך היא: שהקב"ה מחפש את אלו המבקשים תורה באמת לאחר שהוא מבחין שהאדם מתעקש הוא פותח לו את מעיינות החכמה...

משל למה הדבר דומה: לגבאי בית הכנסת שפתח גמ"ח לכלי עבודה. יום אחד הגיע אליו מישהו וביקש מסור חשמלי מיוחד מאד. הגבאי הסביר שאין לו זמן והפטיר: זה במחסן. הלך זה, חיפש ולא מצא. חזר אליו. אמר לו: נראה לי שזה אצל אימא שלי בבית. הלך אותו אחד, חיפש ולא מצא. אמר לו: לא מצאתי. חשב בעל הגמ"ח ואמר: נראה לי שזה בבית הכנסת... הלך ולא מצא. חזר ואמר לו - לא מצאתי. אמר לו המשאיל: זה אצלי על השולחן... משמצא, אמר לו השואל: למה טרטרט אותי?! השיב האיש: מסור זה דבר יקר, אני משאיל אותו רק למי שצריך באמת. איך אני אדע מי צריך באמת? אם אחרי כל הטרטור הזה שעברת, עדיין אתה מבקש למוצאו - סימן ברור הוא שאתה באמת רוצה וצריך - ולך אתן ותוך כדי מסר לו את מבוקשו... והנמשל: כיצד הקב"ה ידע אם באמת האדם רוצה ללמוד? הוא מערים עליו קשיים בלימוד, אם הוא מתעקש ולא מוותר, מיד הקב"ה פותח לו את מעיינות החכמה ולפתע הלומד מתחיל להבין... ודווקא לו יאה להיות מנהיג ומורה הוראה.

"כי הם חיינו"

הגאון רבי מאיר גריינמן המשיל משל יפה על חשיבות הזמן. במפעל למילוי בקבוקים ישנו מסוע, שעליו נוסעים הבקבוקים, וכל בקבוק בהגיע תורו, מתמלא וממשיך לנסוע. אם בקבוק אחד לא יתמלא, הוא לעולם יותר לא יתמלא, הוא ימשיך לנסוע ריק.

כך אנחנו מול הזמן: המסוע זה החיים שנוסעים, והזמן הוא הבקבוק. זמן שלא נתמלא, לעולם יישאר ריק. אם מלאת אותו בדפי גמרא, הרי כל תיבה היא מצוה בפני עצמה - כמו שאומר הגאון מוילנא, ואם כן הרווחת הרבה מצוות, כי בכל דקה אפשר ללמוד כמאתיים תיבות, אבל אם חלילה ביטלת את הזמן, הרי לעולם הוא לא יחזור!

(דרשו)

"זכר ליציאת מצרים"

שאלו את הרבי מגור, בעל ה"חידושי הרי"ם" זצ"ל, מדוע אנו אומרים בקידוש ליל חג השבועות שהוא "זכר ליציאת מצרים", הרי כל יציאת מצרים הייתה למען חג השבועות, עבור מתן התורה, כמו שנאמר: "בהוציאך את העם ממצרים - תעבדון את האלוקים על ההר הזה", אם כן, יציאת מצרים הייתה טפלה, והיא הייתה רק הגורם לחג השבועות, מדוע אנו אומרים שחג מתן תורה הוא זכר ליציאת מצרים.

והשיב, והדברים כפשוטם, שכן עד שלא קיבלו את התורה, לא הייתה יציאת מצרים בשלמותה... אמנם הם יצאו ממצרים, אבל מצרים לא יצאה מהם, היו ספוגים בטומאתה ובזוהמתה...